

TRÆNINGSMANUAL SPORTRÆNING I

VELKOMST

Velkommen til første del af schweisssporforeningens træningsprogram for sportræning. Vi håber du vil få gavn af dette træningsmateriale, der sammen med schweisssporforeningens sporkursus er et godt fundament for det fremtidige arbejde med sporarbejde og træning.

Inden du kaster dig ud i det store arbejde der ligger i sportræning er det vigtigt for os, at understrege, at det er meget vigtigt at man husker at sættes sine egne ambitioner efter hundens evner og lyst. Sporarbejde er et enestående samarbejde mellem hund og hundefører og derfor skal det ud fra vores træningsprincipper være sjovt for begge. Vi har set det mange gange, og må se det i øjnene – IKKE ALLE HUNDE KAN ELLER SKAL VÆRE SPORHUNDE. En hund der ikke har lysten til at gå spor bliver aldrig god til det, så lav i stedet noget med den som er dens force, og hvor dens naturlige egenskaber kommer til sin ret. Der er ikke grund til at gå og være deprimeret over manglende succeser de næste 10 år – det er nemlig dem der gør forskellen.

God fornøjelse.

Indledning

Når man står med en helt ny hvalp på 8 uger, så ville den hurtigt løbe hjem til mor, hvis den kendte til de forventninger der snart bliver stillet til den. En forudsætning for enhver form for arbejde med hunden er betinget af tillid mellem hvalp og hundefører. Derfor skal der fra den første dag arbejdes med, at opbygge tillid. Dette gøres f.eks. ved at tilbringe tid med hvalpen, og give den tryghed og varme og langsomt begynde, at skabe faste rammer for hvalpen og dermed tilegne sig rollen som flokfører. Herefter er det alfa og omega, at man er villig til at lave den grundtræning der er nødvendig for at kunne lave godt sporarbejde. Har vi præget hunden ordentlig fra starten, så kan sporarbejdet faktisk altid findes frem igen, også selvom det har lagt stille i en tid. En del af grundtræningen er desuden lydighedstræning. Sporarbejde er en dressurdisciplin, og lydighed er ganske enkelt en forudsætning for succes med sporarbejde. Enhver jagthund med de rigtige egenskaber, vil formentlig hellere følge et friskt spor af vildt, frem for et gammelt spor af blod og dig. Det kræver lydighed, at holde hunden på de rigtige spor.

Grundtræningen, herunder tillid og lydighed kan du lære om på Schweisssporforeningens Kom godt i gang kurser, og ved at deltage i Schwesssporforeningens hvalpetræning.

Sporarbejdet begynder – færtprægning på søgefelt

Allerede nogle få dage efter hjemkomsten kan sportræningen begynde. Den første start er, at få fat i en lunge fra noget klovbærende vildt eks. Krondyr. Den trækkes rundt på græsplænen i et felt på ca. 2 kvm.(søgefelt). Herefter fordeles en håndfuld godbidder eller blot foder på feltet. Hunden sættes ind i søgefeltet, og man lader den søge rundt efter maden i dens eget tempo. Dette foretages for at forbinde færten fra lungen med mad. Hvis du ikke har mulighed for at skaffe en lunge/lever fra klovbærende vildt, så kan en kalve eller okselever også gøre jobbet.

Spor lagt med lunge-/leverslæb

Når vi har trænet nogle gange på søgefeltet, og hunden forhåbentlig viser at den er klar over hvad der skal ske, så skal man i gang med at lave lunge/leverslæb. Det er vigtigt at denne træning sker i et område som hunden er bekendt med og som den har positive oplevelser fra. Hunden bør have haft mulighed for at undersøge området nogle dage inden, så er der en langt større chance for, at hunden ikke lader sig forstyrre af omgivelserne. Det er nu og altid vigtigt, at hunden får en positiv oplevelse hver gang den går spor.

Når selve sporet skal laves, finder man et roligt sted på området, hvis der er højt græs eller lignende trampes der en "vej" gennem græsset. En "vej" skal være ca. 20 – 25 cm. bred og en 10 – 15 meter langt. I starten laves vejen sådan at den bare går lige ud. Herefter tager man lunge/leverstykker, og putter i en netpose (f.eks. en løgpose), som kan holde styr på lunge/lever. Der sættes en snor på ca. 1 meter i posen, hvorefter man ganske enkelt trækker posen efter sig hen ad "vejen". Sporet lægges altid med **vinden i ryggen**. Når lunge/lever er trukket hen ad "vejen" er sporet lagt. Nu skal det blot dampe af i en halv time inden hunden sættes på sporet. Nu ingen panik hvis vinden er vendt. Efter den halve time tager man hundens madskål og sætter ud hvor sporet slutter. Hunden hentes og man går stille og roligt hen hvor sporet starter. Det er vigtigt altid at have et fast startritual, da hunde ser i billeder. Derfor kan man lige så godt få indarbejdet **faste ritualer lige fra vi forlader bilen til vi er i gang med sporet**.

Når hunden skal startet på sporet, sætter sig med hunden, og får den til at slappe af. Når den er i ro, så slippes den, og man lader den søge på sporet ved at pege frem i sporets retning og sige "søøøøge spor" her kan man også bruge fiiiinnde sporr, hvis man også træner apport/markeprøve arbejde. I disse situationer vil man normalt bruge søg apport med meget

lys stemme. Når hunden begynder at søge gentages kommandoen og efterfølges af rosende ord f.eks. "Dygtig piige" eller "Dygygtig hund". Dette gentages kontinuerligt indtil hunden når frem til madskålen. Hvis hunden "går af" sporet undervejs så løftes den blot ind igen, og man fortsætter med at rose og motivere, hvilket man i øvrigt gør fra nu af og de næste 15 år hver ENESTE gang hunden går på spor. Dette for hele tiden at vise hunden, at den nu gør det vi ønsker.

Hunden skal nu jævnligt gå sådanne lunge-/leverslæb, hunden må ikke løbe sporet, begynder den at gøre dette prøv at forlænge sporet med 5 – 10 meter, hvis ikke dette hjælper er der kun et at gøre, og det er at anvende en sele og en sporline på 8-10 meter. Se nedenfor omkring anvendelse af dette. Når hunden er blevet "erfaren" i foderslæb kan længden øges, og der kan indlægges buer og knæk. Start med bløde buer, der udvikler sig til 90graders knæk.

Når man har gået min. 15 – 20 lunge-/leverslæb er det vores anbefaling, at man overgår til sportræning på schweiss (blod). Vi anbefaler at der anvendes blod fra klovbærende vildt, men okseblod kan også gøre det. Sagt med det samme! Vi er generelt tilhænger af udlægning af spor med færtsko, men i opstarten til og med 400 meter 3 timers spor, har vi haft stor succes med anvendelse af blod.

Et godt trick i forbindelse med lungeslæb er kun at tøj lunge/lever op i en time inden brug. Så kan det fryses igen efter brug, og det har ingen betydning for færtafsætningen, at det stadig er delvis frossen. På denne måde holder lunge/lever typisk til min. 14 dages brug.

Klargøring af schweiss

Før man begynder at anvende blod fra klovbærende vildt, skal blodet undergå en let behandling. Blod stivner som bekendt, og derfor skal blodet filtreres gennem en køkkensi inden det kan anvendes. Når blodet er filtreret kan man tilsætte 25% vand således at man får et blandingsforhold mellem blod og vand på 4:1. Herefter hældes blodet på sprøjteflasker. Vi anbefaler flasker med 0,25 l. indhold. Er man ikke i besiddelse af en sprøjteflaske kan man anvende en ½ liters sodavandflaske med et lille hul i låget. Blodblandingen kan fryses og optøs flere gange uden at det stivner igen. Har man købt en stor mængde blod, kan det fryses i mælkekartoner, og så senere hen optøs og hældes på sprøjteflasker. Har man svært ved at få vildtblod så kan man lave en blanding der hedder 4 liter ko/okse blandet med 1 liter vildtblod.

Spor lagt med schweiss

Hvis man vil godt i gang kan vi anbefale, at lave et søgefelt med godbidder i lighed med ovenstående, og nu blot i stedet dryppe blod ud over det.

Det første rigtige spor lægges ud fra samme principper som lunge-/leverslæb bortset fra, at blodet nu uddryppes i stedet for. Vi anbefaler, at det første spor der lægges med blod er et meget let spor, som man er sikker på, at hunden ville klare overbevisende, hvis det havde været et lunge-/leverslæb f.eks 30 meter lige ud. Nu uddryppes der en ubrudt lige linje af blod på sporet. Man lader det dampe af en halvtimes tid, og sætter hunden på sporet som normalt. Hunden skulle nu gerne gå sporet uden problemer ellers må afstanden kortes.

Ofte vil man fejlagtigt være tilbøjelig til at øse blod udover hele sporet, for man vil jo være sikker på, at hunden har noget at gå på, hvorefter man så farer ud og går sporet efter 10 minutter for at være sikker på at færten er der, og det bliver en succes. **LAD VÆRE MED DET!** Det eneste man opnår ved denne fremgangsmåde er, at der er fært overalt når hunden kommer – Den vil derfor styrte rundt, og blive forvirret og overstatisk over hvor den skal starte og slutte, og det bliver sjældent den store succes. Hvis hunden på det første blodspor har vist interessen og dermed forstået blodet, så kan man roligt tage udgangspunkt i at bruge 1 - 1,5 dl pr. 100 meter som ligger i 2 – 3 timer. Målet med blodmængden og længden er 3 dl til 600 meter som ligger i 3 timer, så man skal stille og roligt arbejde sig ned til ½ dl pr. 100 meter. Sporet lægges ved, at man ved brug af en sprøjteflaske nærmeste kaster blodet hen af sporet, på den måde fordeles blodet. Der kommer på den måde den nødvendige variation i

blodkoncentrationen, hvilket nogle i øvrigt mener øger interessen hos hunden.

Dette er udgangspunktet for træningen frem til 400 meter 3 timers prøven, så nu er det bare op til ens egen kreativitet. Sporene skal gøres sværere, der skal indføres buer, knæk og rundgange eventuelt også tilbagegang (Wiedergang) samt stjerner (sø stjerner). Det er vigtigt at sporene varieres. Hvis dit spor knækker hver gang efter 100 meter og igen efter 50 meter, så gennemskuer hunden det hurtigt. Derfor: Afveksling, Afveksling og Afveksling. Det sidste gælder også terrænskift, det er sagt på nordjysk træls, kun at have trænet på græs, og så finde ud af at prøven foregår i en tæt bøgeskov eller på sur mosebund. Vi anbefaler, at træningen op til 400 meter 3 timer sker på min. 600 meter. På den måde sikrer vi, at der er luft i både førerens og hundens koncentration, hvis noget uforudset skulle opstå på prøven. Vi anbefaler i denne forbindelse at lave en terrænbog så er man sikker på, at man har trænet i alle forekomster af underbund, samt gået spor under forskellige vejrforhold. Kan du få flere terrænskift ind på samme spor, så er det virkelig godt.

Hundeførerens opgaver

Første opgave for hundeføreren er at lægge og markere sporet, så man altid kan finde det igen. Markering kan finde sted med f.eks. rødt markeringsbånd eller tøjklammer. Man må aldrig blive i tvivl om hvor sporet er, skove m.m. har det med at ændre sig som lyset forandrer sig, og når man senere hen begynder at gå overnatningsspor kan det til tider være svært at huske, hvor sporet er. Mange har prøvet at bande over en hund som havde ret fordi de ikke selv kunne huske hvor sporet var, og derfor ville knække før hunden. Det er derfor vigtigt, at man altid går på egne spor, under oplæringen så er der kun en at takke, hvis det går galt. Ved at gøre dette får man desuden en bedre mulighed for at følge med i hvad hunden laver, og lære dens signaler at kende. Herudover har man altid muligheden for at kunne rette hunden og lede den tilbage på sporet, hvis den går af. Når man er nået så langt at hunden uden problemer går 400 m og hunden er modnet, så vil du opleve at hundens jagtlyst vågner, og så er det her vi sætter ind med et "Nej!" når hunden går af spor på afledningsfært. HUSK AT ROSE I SAMME SEKUND HUNDEN RAMMER SPORET IGEN.

Hundeføreren skal under spor-udredningen være rolig og fattet, og hele tiden udstråle overblik over situationen. Er føreren stresset eller utryg mærker hunden det lynhurtigt. Håndtering af schweisslinen er et kapitel for sig selv når man kommer længere frem i sportræningen, men på dette niveau er det vigtigt, at linen håndteres ud fra et princip om at stole på hunden. Lad hunden selv søge fremad når den har fanget sporet, og når den er 5 – 7 meter fra dig strammer man linen til for at kunne styre tempoet. Lad herefter linen slæbe efter dig og hunden, lad være med at rinke den op - så du får lavet løkker, der kan hænge fast i grene m.m. Der må heller ikke være knuder og håndtag på linen, det vil ligeledes medføre, at den kommer til at hænge fast.

Mange har lavet den fejl at hunden har fat i sporet og den vil gerne nærmest løbe det, og så lader hundeføreren sig rive med, og hunden får hunden lov til at sætte tempoet. Dette sker typisk ud fra et argument om, at man er bange for at bremse hunden på sporet eller forstyrre den nu hvor det lige går så godt. Man er nødt til at bremse den, får vi ikke tempoet ned allerede nu så giver det kun problemer i fremtiden. Man hører ofte en hundefører sige "Min hund brugte kun 7 min på 400 m..." . Det er ganske enkelt ikke et ønskeligt tempo. Hvis hunden får lov til at styrte af sted, så er der ikke bare større chance for at den ryger af sporet, men en stor chance for at man ryger meget langt væk, før det er gået op for hunden, at den har tabt sporet. Det er hundeføreren og kun hundeføreren der sætter tempoet. Når hunden bliver nogle år begynder den at sætte tempo efter sværhedsgraden selv, men indtil da er det dig der sætter tempo.

Et stille og roligt gå tempo, er det som vi ønsker, og det er det vi skal arbejde stille og roligt med. Hvis man gør sig den ulejlighed vil man få en meget sporsikker hund som går lige i sporet. Vil hunden flakse over sporet kortes linen op, og man roser meget når hunden er lige oven i sporet. og siger "Nej" når hunden vil gå af sporet. Det er vigtigt, at skelne i mellem afledningfært og situationer hvor hunde på grund af forholdene har svært ved at holde sporet.

Man må aldrig skælde ud eller sige "NEJ!", hvis hunden går af fordi den har svært ved at holde det – så skal der roses det bedste man har lært når den er på sporet. Det er vigtigt, at træne afledningsfært. Det kan laves med kanel, kaniner osv. Når man er kommet så langt, at man går overnatningsspor, så kan man med fordel træne langs med skovkanten, hvor du antageligt vil få afledningsfært fra de dyr der har bevæget sig ind og ud af skoven i løbet af natten.

Belønning for succesfuldt spor

I relation til belønningen for sporarbejdet kan man med fordel når hunden kan gå 30 meter lunge-/leverslæbsløb erstatte madskålen for enden af sporet med et saltet dyreskind fra klovbærende vildt. Hundens størrelse taget i betragtning er det også gavnligt, hvis man sammen med skindet lægger et stykke løb(underben) fra dådyr eller kronedyr. Et sådan løb skal blot være 30 cm. langt. Formålet med dette er, at et stykke løb er lettere at bære for hunden end hele skindet. Skind og løb kan selvfølgelig ikke gøre det alene, vi anbefaler, at man køber små dåser **kattemad** f.eks. med vildt og kylling. De koster ca. 4-5 kroner stykket, og er fremragende som belønning for godt sporarbejde. Men hvorfor nu kattemad? Jo, katte lugter dårligt, og derfor er kattemad tilført ekstremt mange attraktive duftstoffer, for at katten gider spise maden. Det udnytter vi nu, idet en hunds smagssans overstyres af duftsansen, og populært sagt kan man sige, at hunden konkluderer således: Det dufter godt – så smager det helt sikkert fremragende, og jo bedre noget smager, jo større belønning er det. Det anbefales ikke at lægge kattemaden på skindet, idet den stærke duft kan give problemer ved afslutningen af sporet. Hav i stedet dåsen i lommen, og så snart hunden ryger på skindet, så frem med dåsen og ros hunden.

Udfordringer i sportræningen?

Hunden løber af sporet

Årsagen til at hunden løber af sporet er antageligt tempoet – det går simpelthen for stærkt. Hvor svært det end føltes, så brems hunden ved at holde igen i linen. Hvis ikke det hjælper, så gå et skridt tilbage, og lav et spor hunden plejer at kunne gå. HUNDEN MÅ ALDRIG STOPPES VED ET HÅRDT "RYK" I SPORLINEN. Brems stille og roligt ved at holde igen i linen.

Hunden taber interessen og laver noget andet

Det kan skyldes mange ting. Hvis det sker tidligt i træningsforløbet kan det skyldes, at hunden ikke helt har forstået, hvad den skal – lav sporet kortere og ros hunden for hvert skridt den tager på sporet. Hvis det sker senere i træningsforløbet efter man er gået over til blod, kan det skyldes, at der er brugt for meget blod, og at sporet ikke har dampet nok af. Reaktionen kan tyde på, at der er fært over alt. Alternativt kan det også være, at hunden simpelthen er for højt oppe i energiniveau og/eller ikke er nok akklimatiseret på området. Gå en tur i området væk fra sporet, og lad hunden vende sig til det og få den til at brænde noget energi af. Prøv herefter igen ved sporets begyndelse. Hvis det stadig ikke virker kan det skyldes, at der er stillet for store krav til hunden. Tag hjem og gå et skridt tilbage. Lav eventuelt et pep-spor ved at trække en lunge eller lav et søgefelt.

Hvis hunden herefter fortsat taber interessen, så læg et spor på en græsplæne. Lad det blive 3 timer eller mere gammelt og gå det så i mørke. Hvis hunden går sporet, skyldes problemet koncentrationsbesvær eller for mange forstyrrelser, hvis ikke den går sporet, skal der arbejdes med at forbinde blod og mad/godbidder. Prøv at sørge for, at al mad de næste dage indtages i forbindelse med lugten af blod.

Hunden slår ud til siderne hen ad sporet

Det kan skyldes, at der er brugt for meget blod eller at det der er brugt ikke har dampet af længe nok – især hvis hunden går med hovedet oppe. Prøv at reducere blodmængden eller lad sporet ligge noget længere tid. Hvis hunden hele tiden går ½ – 1 meter ved siden af sporet kan det skyldes vindforholdene, men det vil du finde ud af, når sporet knækker.

Hunden stopper op og kigger på dig

Hunden ved ikke hvad du forventer af den. Hvis den er på sporet, ros den og sæt den til at

søge videre. Hvis ikke hunden er på sporet, så sæt den tilbage på sporet og ros den straks den tager sporet op igen.

Hunden cirkler om målet

Hunden kører ganske enkelt på næsen og ikke på synet. Der kan være kraftig fært i luften. Vi har set reaktionen, hvis kattermaden er åbnet og lagt på skindet. Hvis det er tilfældet, så hav dåsen i lommen næste gang. Den kan også betyde, at du har trådt blod da du lagde sporet, og har trasket rundt om målet. Vi slutter altid med at lave et stort tigerspring, så vi er sikker på vi ikke uden at vide det, fortsætter sporet.

Hunden mister modet

Hvis hunden skulle miste modet, så er det bare ned på knæ og bygge hunden op igen med ros og hygge. Lav nogle små korte pep-spor, og byg langsomt op igen.

Schweissprøve 3 timer 400m

Nu er vi kommet til den første prøve. Her er det vigtigt, at du ikke ændrer på noget, og dette gælder helt fra starten hjemme. Ikke noget med at køre sammen med hundevenner til prøven for at spare. Nogle hunde vil kunne klare at komme i en fremmed bil med en fremmed/anden hund, uden at stresse over det mens andre ikke kan. Der er altid størst chance for at hunden slapper af, hvis du gør som du plejer, når du kører ud og træne. Har du flere hunde som normalt er med til daglig, så er de også med til prøven. Når du så er kommet frem til prøvestedet, så husk, at det er bedre at prale efter du er færdig med prøven end inden. Rigtig mange gange har vi hørt en ejer prale af sin fantastiske hund inden en prøve, hvorefter denne efterfølgende har måttet konstatere, at "Nemesis" også findes til prøverne. Nej, i stedet "Stik en finger i jorden" og nyd dagen sammen med din dejlige hund og dine hundevenner. Sørg for at lufte hunden (altid efter prøvelederens anvisninger!), så den bliver bekendt med det område prøven foregår i.

Udstyr m.m. til sportræning

Udstyr m.m. til sportræning er et vidt begreb. Nogle er til det ene og nogle er til det andet. Vi har her lavet et forslag til det udstyr man med fordel kan anskaffe sig, hvis man ønsker at følge Team Nordjydens træningsprogram:

1. Sele
 1. Hvalpesele fås fra 50 – 300 kr. der er ingen særlige krav
 2. Sporsele (Her skal man købe en af god kvalitet, og som passer din hund.) Den sele man køber her holder al den tid din hund skal gå spor.
2. Schweissline i webbing 8 – 12 meter.
3. Et skind fra klovbærende vildt
4. 30 cm. løb fra klovbærende vildt
5. 5 sprøjteflasker af 2,5 dl.
6. 3 sprøjter til sprøjteflasker
7. Lunge eller lever fra klovbærende vildt
8. Blod fra klovbærende vildt
9. Kattermad i små dåser